

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Aspekty účetního odepisování dlouhodobého majetku
s využitím komponentního odepisování**

Lucie Pažoutová

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Současná právní úprava odepisování dlouhodobého majetku v České republice rozlišuje účetní a daňové odpisy. Daňové odpisy jsou upraveny zákonem o daních z příjmu a určují maximální limit, který nelze v daném roce překročit. Účetní odpisy jsou upraveny zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Podstatou účetních odpisů je vyjádřit co nejlépe reálnou životnost dlouhodobého majetku a zahrnout část vstupní ceny (odpisu) do nákladů. Účetní odpisy stanoví účetní jednotka sama a to prostřednictvím vnitropodnikové směrnice. Využívá k tomu časovou metodu, výkonovou, nebo metodu komponentního odepisování. Diplomová práce se zabývá účetními odpisy, se zaměřením na komponentní odepisování dlouhodobého majetku.

Klíčová slova

Odpis, účetní odpis, daňový odpis, komponentní odepisování, dlouhodobý majetek, vstupní cena, zůstatková cena, technické zhodnocení.

Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit metody účetních odpisů dlouhodobého majetku, zahrnující metodu komponentního odepisování a jejich promítnutí do základu daně z příjmu fyzických a právnických osob.

Metodika práce

Práce bude rozdělena na část teoretickou a analytickou. První část bude obsahovat teoretická východiska, získaná z odborných publikací i vlastních znalostí autorky. V analytické části bude provedeno zhodnocení metod účetního odepisování dlouhodobého majetku zahrnující komponentní odepisování včetně praktických příkladů. V závěru práce budou uvedeny vlastní náměty a doporučení.

Metodicky bude postupováno s využitím těchto vztahů:

Daňové odpisy - zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále ZDP); doba odepisování dle §30 ZDP, rovnoměrné daňové odpisy dle § 31 ZDP, zrychlené daňové odpisy dle § 32 ZDP.

Účetní odpisy - metoda časová (rovnoměrné účetní odpisy, zrychlené účetní odpisy, zpomalené účetní odpisy), metoda výkonová, metoda komponentních odpisů.

Bude použita metoda sekundárního sběru dat, analýza dokumentu, deskripce a komparace.

Zhodnocení výsledků

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení metod účetních odpisů dlouhodobého majetku zahrnující metodu komponentního odepisování, které bylo uvedeno v kapitole 4.1 a 4.2; jejich promítnutí do základu daně z příjmu fyzických a právnických osob, které bylo uvedeno v kapitole 4.2 příklady č. 32 - 35. Pro objektivní zhodnocení účetních odpisů byly využity i daňové odpisy, především z hlediska daňově uznatelných nákladů.

Výsledky mé diplomové práce jsou založeny na praktických zkušenostech, které jsem získala během praxe v obchodní společnosti Účetnictví Vítkov, s.r.o., kde jsem měla možnost konzultovat problematiku odepisování dlouhodobého majetku s klienty. Jelikož klienty jsou většinou malé firmy, které si nechávají zpracovávat účetnictví externě, téměř všechny sledují pouze daňové odpisy, z důvodu jednoduchosti. O změnu a správný výpočet účetních odpisů neměl nikdo zájem. Při dotazu na komponentní odepisování dlouhodobého majetku velká část klientů ani nevěděla, že tato metoda existuje a jaký může mít pro účetní jednotku efekt.

Problém při zahájení odpisů dlouhodobého majetku nastává v několika hlavních rysech a těmi jsou určení, zda se jedná o krátkodobý či dlouhodobý majetek, stanovení vstupní ceny a určení počátku odepisování. Do vstupní ceny patří jak cena pořízení majetku, tak všechny vedlejší výdaje s pořízením související. Odepisování je započato až po splnění podmínek dokončení věci, splnění technických funkcí a povinností potřebných pro užívání.

Další problém se vyskytuje v rozporu s účelem účetního odepisování, které má vyjadřovat přesné a postupné snižování hodnoty aktiva. Některé účetní jednotky sledují pouze daňové odpisy. Tento přístup je chybný a ignoruje funkci účetních odpisů, avšak je v České republice realitou.

Rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy plyne už z rozdílu jejich právního vymezení, daňové odpisy vymezuje ZDP a pevně stanovuje dobu odepisování a sazby pro jednotlivé odpisové skupiny. Daňové odpisy se sledují jako roční odpis, účetní odpisy se sledují nejčastěji měsíčně. Daňové odpisy dle ZDP vyjadřují maximální roční částku odpisu vstupní ceny o kterou lze snížit základ daně a tím ovlivňují výši splatné daně.

Rovněž účetní odpisy vymezují zákony, ale způsob výpočtu, délku živostnosti a další parametry stanoví účetní jednotka sama. Využívá k tomu vnitropodnikovou směrnici uvádějící odpisový plán, kterou musí každá účetní jednotka vytvořit a uvést zvolené metody a

určení majetku. Účetní odpisy vstupují do účetnictví formou oprávek (korekcí) a přímo ovlivňují účetní výkazy, přesněji výkaz zisku a ztráty a rozvahu.

V případě účetních odpisů se využívají metody lineární i nelineární, časová metoda, výkonová i metoda komponentního odepisování. Např. časová metoda se využívá tam, kde je opotřebení majetku závislé na čase a může mít formu rovnoměrných, zrychlených a zpomalených odpisů. U majetku, který se morálně opotřebovává, je vhodné využít degresivní metody odepisování tak, aby byly co nejdříve vytvořeny zdroje na technicky výkonnější, s vyšší produktivitou. Pokud má být vyjádřeno fyzické opotřebení majetku, je vhodnější progresivní metoda odepisování. Výkonová metoda odepisování dlouhodobého majetku je vhodná např. u výrobních strojů, automobilů a tam, kde chceme zohlednit používání majetku z hlediska výkonnosti, či sezonnosti.

Metoda komponentního odepisování dlouhodobého majetku je v České republice velmi málo rozšířena a to i z toho důvodu, že nepatří k daňovým metodám, ale pouze k účetním od 1. 1. 2010. Funguje na principu samostatného odepisování jednotlivých komponent dlouhodobého majetku, a to pokud mají jeho významné části různou dobu opotřebení. Tím vyjadřuje reálné opotřebení dlouhodobého majetku a zachovává účel účetních odpisů. Z tohoto důvodu by měla být metoda komponentního odepisování využívána častěji.

Při použití komponentních odpisů dochází k rozdílnému stanovení vstupní ceny, než je tomu u ostatních metod, kdy je odepisována vstupní cena jako celek. Dle příkladu č. 8 by např. pořizovací cena při odepisování majetku běžnou metodou činila 9 450 000 Kč, při rozdělení na komponenty byla pořizovací cena komponenty A 5 250 000 Kč a pořizovací cena komponenty B 4 200 000 Kč.

Výše ročního odpisu byla také rozdílná. Celé porovnání uvádí následující tabulka. Při volbě rovnoměrného odpisu by celková vstupní cena vstupovala do nákladů po celou dobu živostnosti v nesouladu s tím, že součást s kratší životností by byla již dávno vyměněna a cena nahrazené součásti by byla účtována rovnou do nákladů. To vyvolává neshodu mezi skutečným opotřebením a nerovnoměrné promítnutí opotřebení do účetních nákladů. Komponentní metoda přesně zobrazuje opotřebení částí a stejnoměrně rozděluje vstupní ceny jednotlivých komponent do nákladů.

Porovnání rovnoměrných a komponentních odpisů účetních (Kč)

Rok	Rovnoměrné odepisování			Komponentní odepisování		
	Odpis stroje	Výměna výrobní části	Celkové náklady	Odpis komponenty A	Odpis komponenty B	Celkové náklady
2013	1 050 000	0	1 050 000	583 334	1 400 000	1 983 334
2014	1 050 000	0	1 050 000	583 334	1 400 000	1 983 334
2015	1 050 000	0	1 050 000	583 334	1 400 000	1 983 334
2016	1 050 000	4 830 000	5 880 000	583 334	1 610 000	2 193 334
2017	1 050 000	0	1 050 000	583 334	1 610 000	2 193 334
2018	1 050 000	0	1 050 000	583 334	1 610 000	2 193 334
2019	1 050 000	4 977 000	6 027 000	583 334	1 659 000	2 242 334
2020	1 050 000	0	1 050 000	583 334	1 659 000	2 242 334
2021	1 050 000	0	1 050 000	583 328	1 659 000	2 242 328
Celkem	9 450 000	9 807 000	19 257 000	5 250 000	14 007 000	19 257 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Metoda komponentního odepisování by měla být použita všude tam, kde majetek vykazuje různou dobu životnosti, ale tvoří jeden celek. Vstupní cena je rozdělena, následně jsou z ní vypočítány odpisy jednotlivých komponent, ty jsou sumarizovány do jednoho odpisu a uvedeny do účetnictví jako jedna částka.

Při sestavování přiznání k dani z příjmů je nutno stanovit rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. Při sledování daňových i účetních odpisů nastávají dvě možnosti. Účetní odpisy jsou nižší než daňové – tento rozdíl se sníží základ daně a naopak.

Závěr

Při zpracování diplomové práce bylo zjištěno, že malé firmy často opomíjejí účel existence účetních odpisů a sjednocují je s daňovými odpisy. Účetní odpisy potom nevyjadřují reálné opotřebení a porušují podmínku reálného obrazu účetnictví. Podnikatelský subjekt by měl klást větší důraz na využívání účetních odpisů především, z hlediska kalkulace nákladů.

Před zahájením odepisování majetku (účetní odpisy) je nutné zvolit vhodnou odpisovou metodu, která by věrně vyjadřovala reálnou životnost aktiva a tím i co nejpřesněji postupné snižování hodnoty majetku. Komponentní odepisování umožňuje lépe vyjádřit reálnou životnost majetku, který se skládá z několika komponent, různě opotřebovaných, ale funguje jako celek.

Seznam literatury

PRUDKÝ, Pavel a Milan LOŠŤÁK. *Hmotný a nehmotný majetek v praxi 2012: komentář, příklady, výklad změn*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2012, 311 s. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-733-1

VALOUCH, Petr. *Účetní a daňové odpisy 2012*. Praha: Grada, 2012, sv. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-247-4114-7

DVOŘÁKOVÁ, V., a kolektiv. *Zdaňování příjmů fyzických a právnických osob 2013/2014*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a. s., 2013, 328 s. ISBN 978-80-7201-916-8